

УДК 35

М. О. КУШНІР

ЕТАПИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО РЕГІОНАЛІЗМУ: ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЕТАПИ

Розглянуто проблеми забезпечення регіонального розвитку України через призму виділення відповідних етапів.

Ключові слова: регіон, етапи розвитку українського регіоналізму, законодавче унормування, засади державної регіональної політики.

Is considered problems of maintenance of regional development of Ukraine through a prism of definition of the certain stages.

Key words: region, the development of Ukrainian regionalism, legal norms, foundations of regional policy

З набуттям Україною незалежності об'єктивно розпочалися процеси розбудови управлінської діяльності, серед форм якої прийнято виділяти і правову [7]. Наявність цієї форми властива всім сферам життєдіяльності суспільства, а також вітчизняному регіоналізму, під яким розуміється політичний курс, ідеологічний базис, набір вимог, спрямованих на досягнення інтересів регіону [9]. У контексті правового забезпечення регіоналізму України відзначаємо, що країна пережила і, на жаль, до цього часу переживає низку складнощів, аналіз яких дає підстави виділити шляхи подолання, у тому числі попереднє виокремлення етапів формування означеного політико-правового базису.

Розвиток регіоналізму є об'єктом вивчення економістів, політологів, філософів, управлінців. Серед доробку останнього часу виділяються праці, присвячені вивченню регіональної політики [2; 5; 6; 8]. Цікаве дослідження простору СНД з точки зору формування в його кордонах цілісного міжнародного регіону проведено У. Мізеровською [10]. Періодизацію регіональної політики в Україні запропоновано А. Березою, проте вона базується на політологічних підходах і містить в основі політико-правову реалізацію концепції народовладдя [3].

Натомість, у жодному дослідженні не виділено етапи розвитку українського регіоналізму в контексті інституційно-правової розбудови держави з часу обрання нею незалежності. Саме таке виділення етапності вітчизняного регіонального розвитку складає мету нашого дослідження.

Формування державницьких підходів на рівні законодавства щодо регіональної політики в незалежній Україні характеризується довготривалістю і складністю [4; 12]. Доопрацювання цих матеріалів у методологічному плані та більш глибокий аналіз інституційно-правового середовища вітчизняного регіонального розвитку періоду 1990 – 2011 років дозволяє виділити загалом такі етапи розвитку вітчизняного регіоналізму.

Етап 1 (1991 р. – травень 1996 р.) – розробка засад державності, формування орієнтирів майбутнього регіонального розвитку держави.

Серед знакових подій цього етапу виділяється укладення Конституційного договору між Верховною Радою України та Президентом України “Про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період прийняття нової Конституції України” (8 червня 1995 р.) та прийняття Закону України “Про всеукраїнський та місцевий референдуми” від 3 липня 1991 р. № 1286-ХІІ, що встановив основи забезпечення народовладдя і безпосередньої участі громадян в управлінні державними та місцевими справами.

Етап 2 (червень 1996 р. – грудень 1999 р.) – формування конституційної парадигми життя держави загалом і регіонального розвитку зокрема.

Прийняття Конституції України (1996 р.) створило інституційно-правове підґрунтя цього процесу, унормувавши основи законодавства держави з питань здійснення державної влади та місцевого самоврядування (у тому числі – на регіональному рівні). Конституцією України було встановлено засади регіонального самоуправління: визнано і гарантовано місцеве самоврядування (ст. 5); встановлено принципи територіального устрою держави, серед яких – єдність і цілісність державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованість і соціально-економічний розвиток регіонів з урахуванням їх історичних, економічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних та культурних традицій (ст. 132).

Проте з другої половини 1990-х рр. в Україні активізувалися трансформаційні перетворення, що призвело до усвідомлення державною владою необхідності задіяння потенціалу місцевого самоврядування. У зв’язку з цим у 1997 р. Україна ратифікувала Європейську хартію місцевого самоврядування без застережень (Закон України “Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування” від 15 липня 1997 р. № 452/97-ВР), взявши на себе зобов’язання щодо розбудови місцевого самоврядування відповідно до європейських стандартів демократії та принципів регіонального управління і прийняла Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. Розпочалося формування інституційно-правового середовища функціонування державної влади (Закон України “Про місцеві державні адміністрації” від 9 квітня 1999 р. № 586-ХІV) та місцевого самоврядування загалом, та, зокрема, у столиці України – м. Києві (Закон України “Про столицю України – місто-герой Київ” від 15 січня 1999 р. № 401-ХІV). У цей же період намітилася тенденція до безпосереднього урегулювання на рівні законодавства концепції державної регіональної економічної політики (проект закону України “Про Концепцію державної регіональної економічної політики”, реєстр. № 1213 від 9 липня 1998 р.).

Етап 3 (січень 2000 р. – грудень 2004 р.) – формування законодавчого поля держави щодо регіонального розвитку.

Цей період регіонального розвитку позначений прагненнями законодавчого органу держави визначити “вузлові місця” в цьому розвитку, у тому числі – Генеральну схему планування території України, засади планування і забудови територій, розвиток малих міст та ін. До знакових інституційно-правових засад цієї групи входять такі Закони України:

– “Про Генеральну схему планування території України” від 7 лютого 2002 р.

№ 3095-III;

– ”Про державно-правовий експеримент розвитку місцевого самоврядування в місті Ірпені, селища Буча, Ворзель, Гостомель, Коцюбинське Київської області” від 5 квітня 2001 р. № 2352-III;

– ”Про затвердження Порядку здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення для визнання територій депресивними” від 2 березня 2010 р. № 235;

– ”Про органи самоорганізації населення” від 11 липня 2001 р. № 2625-III;

– ”Про планування і забудову територій” від 20 квітня 2000 р. № 1699-III.

Цей же період відзначено також безпосереднім впливом Верховної Ради України на законотворчий процес у контексті регіональної політики (наприклад, постанова Верховної Ради України “Про рекомендації парламентських слухань про законодавчі аспекти регіональної політики та місцевого самоврядування” від 5 червня 2003 р. № 939-IV). Важливими складовими означеного періоду стали також Бюджетний кодекс України та Земельний кодекс України (2001 р.).

Разом з тим у цей період слід відмітити спробу реалізації державної регіональної політики, що містилася в Указі Президента України “Про Концепцію державної регіональної політики” від 25 травня 2001 р. № 341/2001. Відповідно до цього документу, головною метою державної регіональної політики було визначено створення умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів, підвищення рівня життя населення, забезпечення додержання гарантованих державою соціальних стандартів для кожного її громадянина незалежно від місця проживання, а також поглиблення процесів ринкової трансформації на основі підвищення ефективності використання потенціалу регіонів, підвищення дієвості управлінських рішень, удосконалення роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування. При цьому державна регіональна політика визначалася складовою частиною національної стратегії соціально-економічного розвитку України, тісно пов’язаною зі здійсненням адміністративної реформи та впорядкуванням адміністративно-територіального устрою. Шлях реалізації цієї політики був визначений як здійснення органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування системи заходів для забезпечення ефективного комплексного управління економічним та соціальним розвитком України та її регіонів – Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя. Документ, про який йдеться, визначив принципи державної регіональної політики та її пріоритети. Інакше кажучи, означений документ сформував перший інституційно-правовий крок до виділення і водночас амальгамності регіонів України, які де-юре відсутні в адміністративно-територіальному просторі держави, але де-факто наявні як об’єкт соціально-економічному виміру.

Етап 4 (січень 2005 р. – грудень 2009 р.) – законодавче та нормативно-правове унормування регіоналізму в Україні.

Найважливішим актом цього етапу став Закон України “Про стимулювання розвитку регіонів” від 8 вересня 2005 р. № 2850-IV, що визначив правові, економічні

та організаційні засади реалізації державної регіональної політики щодо стимулювання розвитку регіонів і подолання депресивності територій. Цим актом встановлено (ст. 3), що державне стимулювання розвитку регіонів здійснюється відповідно до основ державної регіональної політики, державних програм економічного і соціального розвитку України, законів про Державний бюджет України, загальнодержавних програм, інших законів та актів законодавства України, а також програм економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, місцевих бюджетів. Цим Законом України встановлено також таке:

– чіткий алгоритм затвердження стратегій регіонального розвитку (державної та регіональних) як механізмів забезпечення реалізації державної політики щодо стимулювання розвитку регіонів;

– дієвий інструмент як узгодження діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування у сфері державного стимулювання розвитку регіонів, так і виконання регіональних стратегій розвитку – угоди щодо регіонального розвитку, визначивши механізм їх укладення.

На основі цього Закону України та на його виконання було прийнято низку постанов Кабінету Міністрів України, до яких, зокрема, входять:

– ”Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року” від 21 липня 2006 р. № 1001;

– ”Про затвердження Порядку здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення для визнання територій депресивними” від 2 березня 2010 р. № 235;

– ”Про затвердження Порядку підготовки, укладення та виконання угоди щодо регіонального розвитку і відповідної типової угоди” від 23 травня 2007 р. № 751.

Водночас з точки зору законопроектного забезпечення регіонального розвитку цей період можна охарактеризувати як період віднайдення оптимальної моделі державного управління “критичними крапками” означеного розвитку. До інституційно-правових наближень відносимо такі проекти законів України:

– ”Про внесення змін до Закону України “Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Чернігівській області”” (щодо відновлення податкових пільг), реєстр. № 3512 від 19 грудня 2008 р.;

– ”Про внесення зміни до Закону України “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків” (щодо технологічного парку “Ресурс”, м. Харків)”, реєстр. № 4589 від 3 червня 2009 р.;

– ”Про внесення змін до Закону України “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків”” (щодо уточнення строків та умов виконання проектів), реєстр. № 0968 від 23 листопада 2007 р.;

– ”Про внесення змін до Закону України “Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків” (щодо “ГУАМ-ТЕХНОПАРК” (м. Київ), реєстр. № 1475 від 1 лютого 2008 р.;

– ”Про внесення змін до Закону України “Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків”” (щодо “Хемо-Поль”

(м. Теплодар, Одеська область), реєстр. № 2751 від 10 липня 2008 р.;

– ”Про внесення змін до статті 8 Закону України “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків””, реєстр. № 3643 від 22 січня 2009 р.;

– ”Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Хмельницькій області”, реєстр. № 4637 від 10 червня 2009 р.;

– ”Про спеціальний режим інвестиційної діяльності щодо розвитку високотехнологічного машинобудування на території міста Харкова”, реєстр. № 5132 від 15 вересня 2009 р.

При цьому логічним акцентом у цій потужній законопроектній роботі видається унормування правових засад організації і діяльності асоціацій органів місцевого самоврядування та їх добровільних об’єднань (Закон України “Про асоціації органів місцевого самоврядування” від 16 квітня 2009 р. № 1275-VI), норми якого створили законодавчий базис для активного залучення інституту асоціацій органів місцевого самоврядування та їх добровільних об’єднань до вирішення нагальних питань місцевого (регіонального) розвитку.

Етап 5 (січень 2010 р. – по теперішній час) – становлення державної регіональної політики з визначенням відповідних пріоритетів.

Цей період, означений визнанням дотримання балансу загальнодержавних, регіональних і місцевих інтересів одним із принципів внутрішньої політики держави, складової частини державного суверенітету держави.

У розвиток цього принципу Державна програма економічного і соціального розвитку України на 2010 рік (Закон України “Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2010 рік” від 20 травня 2010 р. № 2278-VI) визнала пріоритетом розвитку держави стимулювання регіональних “точок зростання” економіки та залучення інвестицій за відповідною схемою (з використанням потенціалу індустриальних (промислових) парків і кластерів; запровадження режиму “спеціальної митної зони” на територіях перспективного розвитку із введенням спеціального (преференційного) режиму ввезення (вивезення) на (з) територію зони товарів для реалізації експортоорієнтованих інвестиційних проектів). При цьому діяльність у сфері інвестиційних проектів отримала потужну законодавчу опору у вигляді унормування принципу “єдиного вікна” – нової системи обслуговування місцевою владою суб’єктів господарювання при видачі їм дозвільних документів (згідно із Законом України “Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом “єдиного вікна”” від 21 жовтня 2010 р. № 2623-VI).

До характерних ознак аналізованого періоду входять також такі: внесення на розгляд до Верховної Ради України законопроекту щодо визначення засад державної регіональної політики (реєстр. № 6462 від 1 червня 2010 р.) та унормування на основі системного підходу такого шляху вирішення проблем депресивних територій як уточнення їх законодавчої дефініції (відповідно до Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про стимулювання розвитку регіонів” щодо розширення груп територій, які визнаються депресивними, та надання їм такого статусу” від 21 квіт. 2011 р. № 3275-VI).

Окрім того в цей період на законодавчому рівні було прийнято такі акти:

1) Закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” від 1 липня 2010 р. № 2411-VI, в якому визначено засади внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, розвитку місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів, формування інститутів громадянського суспільства, національної безпеки і оборони, в економічній, соціальній і гуманітарній сферах, в екологічній сфері та сфері техногенної безпеки. Саме цей Закон України визначив збалансований загальнодержавний, регіональний і місцевий розвиток одним із принципів внутрішньої політики держави (ст. 2);

2) Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI, що удосконалив правові засади функціонування бюджетної системи України, її принципи, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин та відповідальність за порушення бюджетного законодавства;

3) Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI, норми якого, зокрема, розширили можливості доходної частини місцевих бюджетів за рахунок модернізації системи оподаткування.

Державно-управлінська діяльність цього етапу означена потужною роботою Ради регіонів, утвореної відповідно до Указу Президента України від 9 квітня 2010 р. № 533/2010. Саме результатом діяльності цього консультативно-дорадчого органу при Президентові України стало визнання:

– реформаторським пріоритетом 2011 р. Реформи моделі управління регіональним розвитком;

– необхідності фінансування стратегічних проектів регіонального розвитку і міжрегіональної співпраці через окремий фонд – Державний фонд регіонального розвитку;

– потреби консолідації країни через регіональну співпрацю, розбудову регіональних і міжрегіональних кластерів, індустріальних парків;

– доцільності формування комплексних проектів покращання інфраструктури регіонів і підтримки економічного розвитку;

– (започаткування) практики щорічних форумів міжрегіонального економічного співробітництва у складі областей з високим рівнем взаємозалежності та зв’язків;

– регіональної політики пріоритетом для влади;

– потреби активування інвестиційної діяльності у регіонах;

– необхідності відповідності нової моделі державного управління принципам регіональної політики Європейського Союзу;

– поглиблення міжрегіонального співробітництва стратегічним пріоритетом регіонального розвитку на довгострокову перспективу [11].

Практичне забезпечення означених вище напрямків державно-управлінських впливів означає їх об’єктивізацію у інституційно-правовому плані. Одним із останніх прикладів такого забезпечення є прийняття у 2011 р. норми, згідно з якою програми розвитку регіонів і населених пунктів, програми господарського, соціального та культурного розвитку повинні узгоджуватися з містобудівною документацією відповідного рівня (відповідно до Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI).

Вищевикладений матеріал дає змогу виділити п'ять етапів інституційно-правового формування державницьких підходів щодо регіоналізму в Україні. При цьому характер процесу формування вітчизняного регіоналізму можна визначити як довготривалий і складний.

Разом з тим на сьогодні можна дійти висновку, що загальні риси регулювання регіонального розвитку в чинному законодавстві є окресленими. Виділені нами етапи розвитку вітчизняного регіоналізму надають змогу наочно побачити підходи держави до вітчизняного регіоналізму та їх зміну відповідно до потреб часу, а також виділити коло проблем, що знайшли відповідного інституційно-правового забезпечення.

Так, наприклад, залишаються “відкритими” низка питань щодо інституційно-правового унормування підходів держави стосовно розвитку регіонів: їх законодавчого (конституційного) визначення з точки зору амальгамності і відповідності світовій, зокрема, європейській практиці політики (слід дати відповідь на питання: чи потрібні нам регіони в якості адміністративно-територіальних одиниць, чи достатньо виділяти їх лише як об’єкти соціально-економічної розбудови), установлення засад державної регіональної політики, яка б містила ефективні інноваційні інструменти для вирішення проблем асиметрії розвитку регіонів України з урахуванням специфіки їх економіки, екології, демографії, освіти, світоглядних орієнтацій населення. На всі ці питання “накладається” потреба відкритості і зрозумілості населенню державної політики загалом і регіонального розвитку зокрема. Ці та низка інших проблем складають широке поле наукових і практичних розвідок задля забезпечення ефективного управління стратегічним розвитком держави у світі, який постійно змінюється і порушує нові виклики.

Література:

1. Про рекомендації парламентських слухань про законодавчі аспекти регіональної політики та місцевого самоврядування : постанова Верховної Ради України від 5 червня 2003 р. № 939-IV // ВВР України. – 2003. – № 46. – Ст. 369.
2. *Бабінова О.* Державна регіональна політика і регіональний розвиток: сучасні реалії України та європейський досвід / О. Бабінова ; НАДУ при Президентові України. – К. : Фенікс, 2011. – 268 с.
3. *Берега А. В.* Регіональна політика як чинник суспільної стабільності: європейський досвід і Україна : автореф. дис. ... к.політ.н. : спец. 23.00.02 / А. В. Берега. – К., 2007. – 19 с. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2007/07bavedu.zip>
4. *Біла С. О.* Консолідація економічного простору регіонів – основа зміцнення економічного суверенітету України / С. О. Біла, В. І. Жук, О. В. Шевченко та ін. // Стратегічні пріоритети. – 2011. – № 2. – С. 98–109.
5. *Бусыгина И. М.* Региональная политика Европейского Союза: итоги 40-летней деятельности; опыт для России. – Режим доступу : <http://www.edc.spb.ru/activities/conferences/40years/bussygina.html>
6. *Васильева О. І.* Регіональне управління в умовах реформування владних відносин : [монографія] / О. І. Васильева ; НАДУ при Президентові України. – Донецьк : Юго-Восток, 2009. – С. 398–433.
7. Енциклопедія державного управління / [уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко,

А. М. Михненко та ін.] ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – с. 741.

8. *Керецман В. Ю.* Державне регулювання розвитку регіонів в Україні: теорія і практика : автореф. дис. ... д. держ. упр. : спец. 25.00.02 / В. Ю. Керецман. – К., 2005. – 32 с. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2005/05kvvutp.zip>

9. *Китинг М.* Новый регионализм в Западной Европе / М. Китинг // Логос. – 2002. – № 6. – С. 67–116.

10. *Мизеровская У. В.* Современные тенденции регионализации на пространстве СНГ : дисс. ... к.э.н. : спец. 08.00.14 / У. В. Мизеровская. – М., 2009. – 161 с. – Режим доступу : <http://lib.rudn.ru/avtoreferaty/Mizerovskaya.pdf>

11. Офіційне Інтернет-представництво Президента України. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/news/19183.html>; <http://www.president.gov.ua/news/19750.html>; <http://www.president.gov.ua/news/20290.html>; <http://www.president.gov.ua/news/20291.html>; <http://www.president.gov.ua/news/21206.html>

12. Стратегія розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості. Аналітична доповідь. – К. : НІСД, 2010. – С. 6–10.

Надійшла до редколегії 03.10.2011 р.

<i>Коваленко М. М.</i> Ринкове саморегулювання банківського сектора та першочергові напрямки його розвитку	188
<i>Лисенкова Н. В.</i> Страхування фінансових ризиків	196
<i>Ревенко О. В., Ревенко Т. В.</i> Дослідження впливу податкової політики на розвиток соціальної інфраструктури в Україні	201
<i>Соболь Р. Г.</i> Політика розвитку страхового ринку України в докризовий період	210
<i>Собченко В. В.</i> Історико-національні етапи розвитку соціального захисту населення	216
<i>Ульянченко Ю. О.</i> Формування кластерів як засіб сталого соціально-економічного розвитку регіону	229
<i>Дорош Т. Л.</i> Особливості управління розвитком музичної освіти на місцевому рівні	236
<i>Ковальчук В. Г.</i> Проблеми державного стимулювання економічного розвитку регіонів	245
<i>Куренна Т. О.</i> Актуальні проблеми внутрішнього фінансового контролю в Міністерстві аграрної політики та продовольства України	251
<i>Подобед Н. В.</i> Державна політика формування здорового способу життя молоді в Україні: підходи та заходи	259
<i>Репетько О. О.</i> Аналіз ефективності чинної системи державного фінансового контролю в бюджетній сфері України	265
<i>Стороженко О. В.</i> Нормативно-правова основа функціонування сфери культури	273
<i>Тимошенко П. Б.</i> Інституційне забезпечення реалізації державної політики стосовно ВІЛ - позитивних й уразливих до ВІЛ дітей	279
<i>Шульгінова Л. А.</i> Механізми державного регулювання заробітної плати в Україні: сутність і складові	285
<i>Яблунівський С. В.</i> Удосконалення організаційно-правового забезпечення державного регулювання театральної діяльності в Україні	292
<i>Яроцький В. І.</i> Економіко-статистичне дослідження трудових ресурсів України	298
<i>Карамішева Л. Є.</i> Механізм реформування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування через запровадження єдиного соціального внеску	306
<i>Мельникова М. О.</i> Теоретичні та методичні аспекти застосування прогностичної регресійної моделі для оцінки рівня фінансового стану підприємства	313
<i>Нестругіна І. М.</i> Організаційно-правовий механізм державного фінансового контролю у сфері державних закупівель	325

НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

<i>Ворона П. В.</i> Особливості становлення та розвитку представницької влади в Україні (на прикладі місцевого самоврядування)	333
<i>Дегтярьова І. О., Ляхоцький А. І.</i> Інноваційні підходи до залучення і використання потенціалу молоді в управлінні регіональним розвитком	339
<i>Кривачук Л. Ф.</i> Актуальні проблеми реалізації повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері освіти, культурного та духовного розвитку дітей	345
<i>Макаренко О. М.</i> Базові принципи моделі управління розвитком людського потенціалу територіальної громади	352
<i>Жерлицин Д. К.</i> Публічно-приватне партнерство як функціональний механізм удосконалення місцевого самоврядування	361

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	368
<i>Калашиник Н. С.</i> Самоосвіта державних службовців як фактор формування кадрової політики органів державної влади	368
<i>Колісниченко Н. М.</i> Лідерство і вища державна служба: порівняльні перспективи у контексті розвитку компетентностей	373
<i>Падафет Ю. Г.</i> Етична складова профілю особистості керівника державної служби	380
<i>Єдгарова І. В.</i> Проблеми впровадження моніторингу діяльності державних службовців з надання публічних послуг	387
ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА	394
<i>Лахижа М. І.</i> Фінансове забезпечення органів територіального самоврядування: досвід Республіки Польща	394
<i>Смальскис В., Образцов В.</i> Развитие реформ государственного управления после восстановления независимости Литовской Республики	398
<i>Кітченко О. В.</i> Тенденції регулювання біржової діяльності Японії: досвід для України	403
<i>Котуков О. А.</i> Форми державної фінансової підтримки третього сектора у країнах постсоціалістичного табору	408
<i>Лунячек В. Е.</i> Публічне управління освітою в США: проблеми підготовки фахівців	416
<i>Меняйло В. І.</i> Науково-інноваційні та євроінтеграційні вектори державного реформування вищої освіти в Україні	424
<i>Медвідь М. М., Вергун О. Ю.</i> Міжнародний досвід державного регулювання зайнятості найманих працівників у військових формуваннях	431
<i>Стрельцов В. Ю.</i> Використання інструментів неінституціоналізму для аналізу системи багаторівневого врядування ЄС	438
<i>Тамм А. Є.</i> Європейський вибір України та реформування ринкової економіки	445
<i>Царьов Ю. О.</i> Історичні аспекти державного врегулювання процесів договірно-правового оформлення кордону між США та Канадою	453
<i>Бородіна О. А.</i> Особливості формування регіональної політики в країнах ЄС: досвід для України	459
<i>Даньшина Ю. В.</i> Зарубіжний досвід оцінювання якості надання адміністративних послуг	467
<i>Криштанович С. В.</i> Основні напрямки гірської політики країн ЄС: досвід для України	475
<i>Ріпка Ю. М.</i> Зарубіжний досвід публічного врядування управління територією	483
<i>Сумська В. В.</i> Лобіювання як інструмент публічного врядування: зарубіжний досвід	491
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	498

CONTENTS

DEVELOPMENT OF PUBLIC ADMINISTRATION SYSTEM IN UKRAINE	3
<i>Danyk Yu. H., Trush O. O., Klyvets V. V.</i> Development prospects for communicative-diagnostic technologies of cybernetic-psychological state monitoring of information space of specified region	3
<i>Diehtiar A. O., Kriukov O. I.</i> Features of state regulation of innovative infrastructure in regional dimension	12
<i>Yelahin V. P.</i> Societal social state development in democratic transit	21
<i>Astapova T. A.</i> Historical development of democracy forms	28
<i>Bublii M. P.</i> Development stages of normative legal provision of public purchases system	34
<i>Bulba V. H.</i> Social nature as social state basis	42
<i>Yelchaninov D. B.</i> Consolidation of information in public administration processes	47
<i>Kushnir M. O.</i> Development stages of Ukrainian regionalism: institutional and legal milestones	56
<i>Melnykov O. S.</i> Informational support of competitive tendering	64
<i>Nepomniashchyi O. M.</i> Global aspects of housing policies and construction	70
<i>Orlov M. M.</i> Forming order of administrative bodies with enforcement agencies	77
<i>Postupna O. V.</i> Theoretical bases for public administration of preschool education system in Ukraine	86
<i>Serhieieva L. M., Karpenko O. S.</i> Systematization issues of subjects authorities that carry out measures in counteraction against trafficking of people	93
<i>Fomitska N. V.</i> Approaches in content development of “institutional principles” concept	99
<i>Kozachok S. M.</i> Citizens-home owners and their associations as dialogue subject with state	104
<i>Minaieva I. M.</i> Modern IT-technologies implementation in public authorities activity	113
<i>Mykhailov H. M.</i> State architectural control as administrative function	120
<i>Molchanova O. P.</i> Conceptual model as establishing instrument of national development strategy in Ukraine	127
<i>Dementov V. O.</i> Features of public service development in public administration democratization	135
<i>Rubanov M. M.</i> Role of state in innovative activity regulation at regional level	141
<i>Vladymyrov M. V.</i> Public political culture	149
STATE REGULATION OF ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT PROCESSES	156
<i>Havkalova N. L., Kryvoruchko A. S.</i> Labor-related cost optimization procedure	156
<i>Babaiev V. Yu.</i> Innovative infrastructure formation in agrarian sector of economy in Ukraine	161
<i>Boklah V. A.</i> Public policy of land utilization optimization in market land relations	169
<i>Hohol T. V.</i> State regulation system formation of land relations and land utilization management in rural territories	174
<i>Zhadan O. V.</i> Essential feature of state regulation mechanism of social-labour relations	181
<i>Kovalenko M. M.</i> Market self-regulation of banking sector and first priority lines of its development	188
<i>Lysenkova N. V.</i> Financial risk insurance	196

<i>Revenko O. V., Revenko T. V.</i> Research of tax policy influence on social infrastructure development in Ukraine	201
<i>Sobol R. H.</i> Development policy of insurance market4: in Ukraine in period before crisis	210
<i>Sobchenko V. V.</i> Historical-national stages of social people protection development	216
<i>Ulianchenko Yu. O.</i> Clusters forming as stable socio-economic development means of region	229
<i>Dorosh T. L.</i> Features of musical education management at local level	236
<i>Kovalchuk V. H.</i> Problems of state incentives of economic development in regions	245
<i>Kurennna T. O.</i> Actual problems of internal financial control at Ministry of Agrarian Policy and Food Supplies of Ukraine	251
<i>Podobied N. V.</i> State policy of development of healthy life-style among youth in Ukraine: approaches and measures	259
<i>Repetko O. A.</i> Efficiency analysis of operational state financial control system in budgetary sphere of Ukraine	265
<i>Storozhenko O. V.</i> Normatively-legal functioning basis of culture sphere	273
<i>Tymoshenko P. B.</i> Institutional support of state policy realization regarding HIV positive and vulnerable children	279
<i>Shulhinova L. A.</i> Mechanisms of state regulation of wages in Ukraine: nature and components	285
<i>Yablunivskiy S. V.</i> Improving organizational-legal provision of state regulation of theater activity in Ukraine	292
<i>Yarotskiy V. I.</i> Economic-statistical research of human resources in Ukraine	298
<i>Melnikova M. O.</i> Theoretical and methodological aspects of prognostic regression model to assess the level of financial condition of the enterprise	306
<i>Karamysheva L. E.</i> Mechanism of reforming of Compulsory State Social Insurance System through introduction of unified social contribution	313
<i>Nestruhina I. M.</i> Institutional framework of financial control in public procurement	325
DIRECTIONS OF LOCAL GOVERNMENT SYSTEM REFORMATION IN UKRAINE	333
<i>Vorona P. V.</i> Features of representative power formation and development in Ukraine (by example of local government)	333
<i>Dehtiarivna I. O., Liakhotskiy A. I.</i> Innovative approaches to attraction and use of youth potential in regional development management	339
<i>Kryvachuk L. F.</i> Actual issues of realization of executive power and local government authorities in education, cultural and spiritual advance of children	345
<i>Makarenko O. M.</i> Basic principles of human potential development management model of territorial community	352
<i>Zherlitsyn D. K.</i> Publicly-private partnership – way of local government improvement as functional mechanism of qualitative services provision to people	361
PECULIARITIES OF STATE PERSONNEL POLICY REALIZATION IN UKRAINE	368
<i>Kalashnyk N. S.</i> Self-education of public servants as factor that forms personnel policy of state power body	368
<i>Kolisnichenko N. M.</i> Leadership and higher public service: comparative prospects in competence development context	373
<i>Padafet Yu. H.</i> Ethic component of managerial staff personality profile in public service	380
<i>Yedharova I. V.</i> Analysis of monitoring implementation problems in public servants activity	387

FOREIGN POLICY AND NATIONAL SECURITY	394
<i>Lakhyzha M. I.</i> Financial provision of territorial government bodies: experience of Poland Republic	394
<i>Smalskys V., Obraztsov V.</i> On issue of public administration development reforms after independence restoration of Lithuania Republic	398
<i>Kiktenko O. V.</i> Trendcies in stock exchange activity regulation in Japan: experience for Ukraine	403
<i>Kotukov O. A.</i> Forms of state financial support for third sector in countries of former socialist camp	408
<i>Luniachek V. E.</i> Public administration of education in USA: human resource development problems	416
<i>Meniailo V. I.</i> Science-innovative and European integration vectors of higher education state reformation in Ukraine	424
<i>Medvid M. M., Verhun O. Yu.</i> International experience in state regulation of employees in military formation	431
<i>Streltsov V. Yu.</i> Use of neoinstitutionalism methods for multilevel control system analysis in EU	438
<i>Tamm A. Ye.</i> European choice of Ukraine and market economy reformation	445
<i>Tsariov Yu. O.</i> Historical aspects in state regulation of contractual-legal border registration processes between United States of America and Canada	453
<i>Borodina O. A.</i> Features of regional policy development in EU countries: experience for Ukraine	459
<i>Danshyna Yu. V.</i> Foreign experience in quality evaluation of administrative services provision	467
<i>Kryshchanovych S. V.</i> Basic tendencies in mountainous policy of EU countries: experience for Ukraine	475
<i>Ripka Yu. M.</i> Foreign experience in public administration of territorial management	483
<i>Sumska V. V.</i> Lobbying as public administration method: foreign experience	491
CONTRIBUTORS	498

Наукове видання

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Збірник наукових праць

Випуск 4 (35)

Засновано у 2003 р.

Засновник – Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. Збірник зареєстровано в Міністерстві юстиції України, свідоцтво серії КВ № 15527-4099ПР від 9 липня 2009 р., та в Міжнародному центрі періодичних видань (Франція), ISSN 1727-6667

Відповідальний за випуск к.держ.упр. *А. О. Кузнецов*

Редактор *Т. В. Кузнякова*
Коректор *Т. В. Кузнякова*
Комп'ютерна верстка *В. В. Богатова*

Підписано до друку 21.12.2011. Формат 70x100^{1/16}. Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний. Умов. друк. арк. 42,09. Обл.-вид. арк. 44,8. Наклад 300 прим.

Видавництво Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України “Магістр”.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1654 від 19.01.2004 р.
61050, м. Харків, просп. Московський, 75, тел. (057) 732-32-55,
електронна адреса: наука@kbuara.kharkov.ua

Віддруковано з оригінал-макета в поліграфічному центрі “Літографіка”,
61050, м. Харків, вул. Франківська, 14